

EL GOVERN CENTRALITZA LA INVESTIGACIÓ CIENTÍFICA

El pastís de la investigació

Les competències exclusives del Principat i el País Valencià en matèria d'investigació científica continuen estant condicionades per la política de subvencions del Consejo Superior de Investigaciones Científicas. El centralisme impedeix, encara, el desenvolupament d'una recerca pròpia a les autonomies.

Xavier Duran

La recent dimissió del president del CSIC —Consejo Superior de Investigaciones Científicas—, Enric Trillas, i la substitució d'aquest pel valencià Emilio Muñoz, ha portat novament a l'actualitat el debat sobre l'organització de la recerca a tot l'estat. Alguns mitjans científics opinen que Trillas ha fet una bona tasca, però al mateix temps ha reforçat l'estructura estatal i centralista del CSIC. Tot i que el Principat i el País Valencià tenen competències en investigació, no han rebut els traspassos sobre els centres del Consejo i continuen tenint problemes amb els Plans Nacionals d'investigació, que precisament tenien com a responsables Emilio Muñoz.

El *Plan Nacional* d'investigació preveu que les Comunitats Autònomes presentin els seus programes, que poden ser acceptats o no. La Comissió Interministerial de Ciència i Tecnologia —CICYT— proposa al govern espanyol quins programes poden ser subvencionats —totalment o en part—. La CICYT es va reunir a finals de setembre i la proposta que ha de portar al govern concedeix una petita part d'allò que les Comunitats Autònomes havien demanat.

Aquestes van presentar quinze programes. Deu provenien de la Generalitat del Principat, una de la Generalitat valenciana, i Astúries i Galícia en presentaren dues cada una. D'aquests quinze programes, només dos han estat acceptats: un del Principat i el valencià.

Això no significa que es concedeixi el total sol·licitat. El programa aprovat d'entre els que va presentar la Ge-

neralitat del Principat és el de Química Fina, que té per objecte l'obtenció de substàncies difícils de sintetitzar i que han de tenir una gran qualitat. Per al primer any es van demanar 1.020 milions. La CICYT n'atorga 115 —un 11,27% dels sol·licitats. Per al projecte valencià, sobre noves tecnologies per a la modernització de la indústria tradicional, la Generalitat valenciana va demanar 1.256 milions. Li'n donen 75 —un 5,97%.

Alguns plans, com el de biotecnologia i el d'automatització i robòtica, han estat rebutjats perquè ja estan contemplats en programes estatals. Això vol dir que són d'interès. Aleshores, a la CIRIT —Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya— es pregunten per què no es poden fer a Catalunya. Una de les propostes dels asturians, sobre tecnologia d'aliments, s'integra en un programa estatal ja existent, que s'ampliarà amb 30 milions —els asturians n'havien demanat 377.

Aquestes assignacions demostren que el Principat i el País Valencià, tot i tenir competències exclusives, no compten gaire a l'hora de repartir els diners de la recerca. Continua regint la teoria del pastís. El centre del pastís, cada vegada més ample, l'assigna l'estat i els voltants són per a les Comunitats Autònomes.

Fa uns anys es donava per segur que els centres del CSIC serien transferits. El nou president, Emilio Muñoz, afirmava el 1985 que les Comunitats Autònomes havien de participar en la repartició del pressupost de recerca. Però ara el nou president ja ha dit que entén la col·laboració amb les autonomies només sobre projectes concrets. Cal re-

DOMÈNEC UMBERT

Ciència: Els tecnòcrates manen

Màrius Josep Fullana*

La problemàtica de la ciència a l'estat espanyol podria quedar referida en els següents termes:

a) **Polítics:** els tecnòcrates han imposat els seus criteris als científics.

b) **Universitaris:** la Universitat és focus i font del procés científic. Hi ha entrat la classe social més baixa i aquesta ha passat a una massificació. Les nombroses lleis de reforma han propiciat la pujada de la intervenció del govern i la politització i burocratització.

c) **Sobre els professionals:** sotmesos al nou estat de funcionaris. Ha aparegut també la classe d'un proletariat funcional, el jove personal docent i investigador.

d) **Sobre el llenguatge científic:** la ciència no arriba al públic i han aparegut una sèrie de subgrups científics que només s'entenen entre ells, cosa que accentua la corporativitat, l'expressió més extrema de la qual són els *col·legis invisibles*.

e) **Industrials:** motor principal als estats occidentals, a l'estat la investigació industrial no es correspon amb la d'aquests.

f) **Sobre els centres estatals:** s'han creat grans institucions multidisciplinars, coordinades amb la Universitat: el Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC,

1939), la Comisión Asesora de Investigación Científica y Técnica (CAICYT, 1958) i el Centro para el Desarrollo Tecnológico Industrial (CDTI, 1977).

g) **De l'avaluació científica:** Ens trobem en una comunitat científica menuda, on l'avaluació es limita a una *Comisión asesora*, fet que ha propiciat que els grups més en contacte amb el poder siguin els més beneficiats.

h) **Sobre la política estatal:** el nucli de la política científica està en el conjunt de prioritats, i també resulta ser el marc de referència per al desenvolupament i l'orientació del Sistema Ciència-Tècnica (S C-T). Els Programas Especiales de Investigación y Desarrollo (1981) són un primer pas real en la definició de prioritats: Aprofitament Energètic i Desenvolupament d'aqüicultura (el 1982 i el 1983), Física d'altres energies, Microelectrònica i Biotecnologia (el 1983 i el 1984, aquest últim desaconsellat a Europa) i un altre pla de la Comisión del V Centenario. El tret distintiu és la manca d'assessors.

Per acabar, cal destacar la dicotomia entre llibertat d'investigació i programació científica. □

* Membre del departament de Física Teòrica de la Universitat de València

A la dreta, Enric Trillas. La seua gestió ha reforçat el centralisme al CSIC. A l'esquerra, Emili Munoz, nou president del CSIC.

cordar també que fa uns anys, quan Madrid ja disposava de dos centres de Biologia Molecular, Emilio Munoz, aleshores responsable de Política Científica, en va promoure un altre, també a la capital de l'estat, que encara s'està construint. A Catalunya hi ha prou

nivell per a construir un laboratori d'aquestes característiques i alguns sectors han criticat a Trillas la no-creació d'un centre de biotecnologia a Catalunya.

També la CIRIT tindrà canvis. El secretari general, Narcís Majó, va ser

cessat i sona el nom de Joan Oró per dirigir un nou ens, que dependria d'Ensenyament. Potser aquests canvis podrien significar una política més decidida de la Generalitat del Principat per aconseguir els traspassos en investigació. □